

**ĆWICZENIE
30**

POMIAR TEMPERATURY PIROMETREM OPTYCZNYM

Instrukcja wykonawcza

1. Wykaz przyrządów

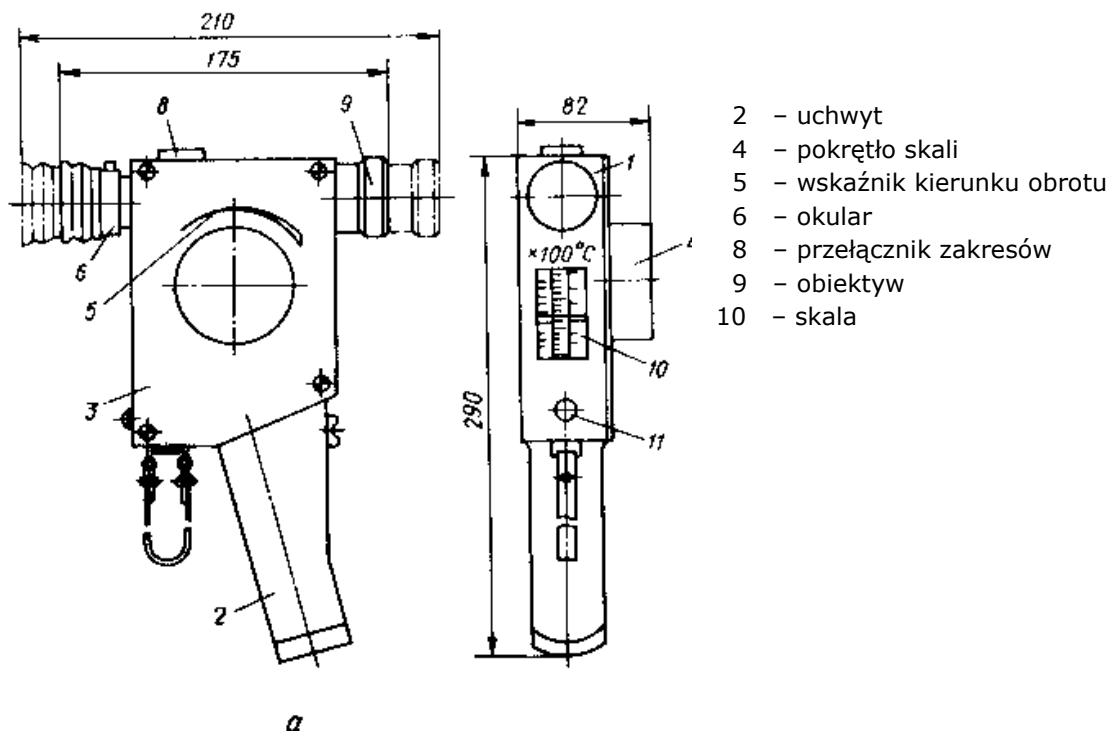
- 1) Pirometr optyczny
- 2) Zasilacz stabilizowany P 340
- 3) Amperomierz prądu stałego
- 4) Woltmierz napięcia stałego
- 5) Żarówka halogenowa 55W/12V

2. Cel ćwiczenia

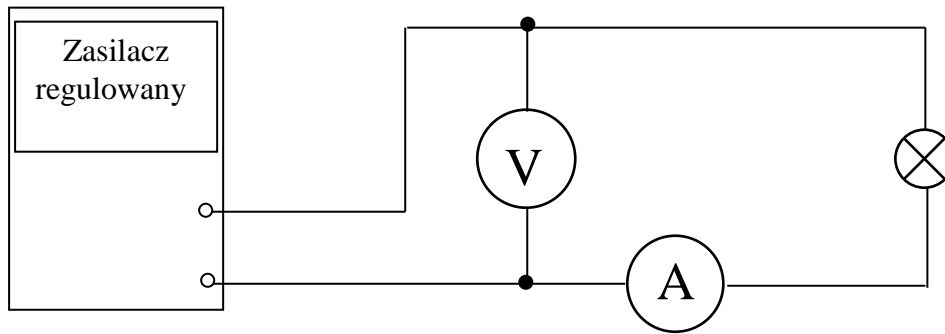
Określenie temperatury włókna żarówki w zależności od dostarczonej mocy.

3. Schemat układu pomiarowego

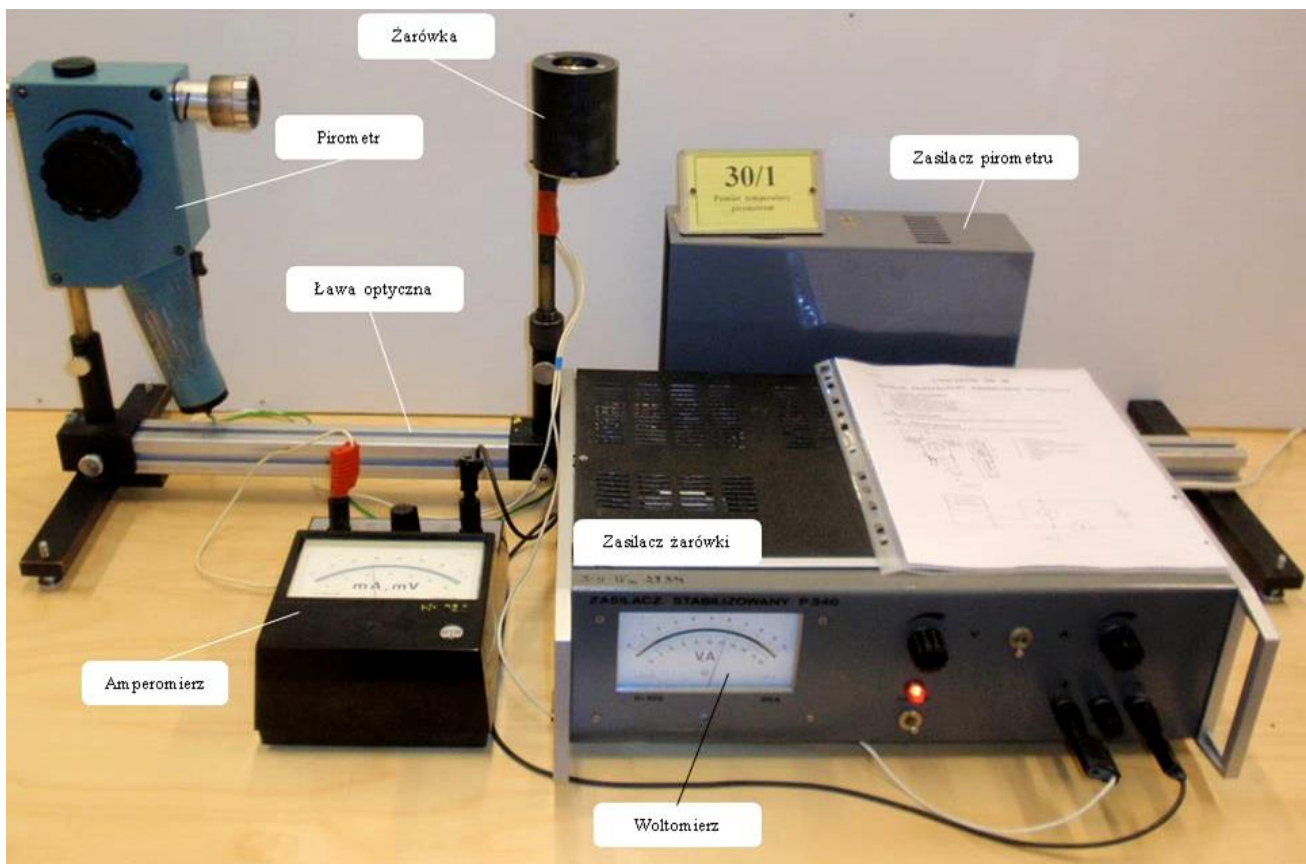
Schemat pirometru przedstawiony jest na rys. 1 a układ pomiarowy na rys. 2

Rys.1. Schemat pirometru.

Rys.2. Układ pomiarowy do określenia mocy żarówki.

Rys.3. Stanowisko pomiarowe.

4. Przebieg pomiarów

- 1) Ustawić pirometr w odległości około 80 cm od badanej żarówki.
- 2) Włączyć pirometr przyciskiem (11) i obracając okular (6) uzyskać ostry obraz prostego włókna pirometru.
- 3) Przełącznikiem przy okularze wprowadzić w pole widzenia filtr czerwony.
- 4) Włączyć zasilanie żarówki halogenowej.
- 5) Skierować obiektyw (9) pirometru na włókno badanej żarówki i przez jego regulację uzyskać ostry obraz tego włókna na tle włókna pirometru.

- 6) Przełącznikiem zakresu (8) ustawić odpowiedni zakres pomiarowy:
  - położenie „1” - pomiar temperatury w zakresie 800 – 1400 °C
  - położenie „2” - pomiar temperatury w zakresie 1200 – 2000 °C
  - położenie „3” - pomiar temperatury w zakresie 1800 – 5000 °C
- 7) Zmieniając potencjometrem (12) temperaturę włókna pirometru ustalić taką temperaturę czarną, przy której luminacje obu włókien są jednakowe; odczytać temperaturę czarną z odpowiedniego zakresu pirometru.
- 8) Zmieniając moc żarówki halogenu wykonać 10 pojedynczych pomiarów temperatury czarnej włókna w całym zakresie pomiarowym pirometru (od 800 do 5000 °C).
- 9) Dla dowolnie wybranego jednego punktu pomiarowego z każdego zakresu pirometru wykonać 10 pomiarów tej samej temperatury czarnej.

UWAGA! Nie dotykać osłony żarówki halogenowej, gdyż jest bardzo gorąca!

5. Opracowanie wyników

- 1) Dla trzech temperatur czarnych zmierzonych dziesięciokrotnie wyznaczyć ich niepewności $u(T_{cz})$.
- 2) Dla pozostałych temperatur czarnych zmierzonych jednokrotnie przyjąć za niepewność temperatury czarnej wartość najmniejszej działki na danym zakresie pomiarowym.
- 3) Obliczyć temperatury rzeczywiste dla każdej mocy żarówki według wzoru (1)

$$\frac{1}{T_{rz}} = \frac{1}{T_{cz}} + \frac{\lambda}{C_2} \ln A \quad (1)$$

gdzie A oznacza absorpcję włókna żarówki określoną wzorem:

$$A = 0,4752 - 2 \cdot 10^{-5} \left[\frac{1}{K} \right] \cdot T_{cz} [K]$$

$$C_2 = 1,44 \cdot 10^{-2} [m \cdot K]$$

zastosowany filtr przepuszcza światło o długości $\lambda = 650 [nm]$;

Temperaturę czarną należy podstawić w Kelwinach.

- 4) Obliczyć niepewność temperatury rzeczywistej dla każdej mocy.
- 5) Obliczyć poszczególne moce $P = U \cdot I$ oraz ich niepewności z klasy mierników, gdzie:
  - U - napięcie odczytane z woltomierza
  - I - natężenie prądu odczytane z amperomierza
- 6) Temperatury rzeczywiste odczytać na podstawie nomogramu i porównać z temperaturami rzeczywistymi obliczonymi ze wzoru.
- 7) Wykonać wykres zależności temperatury rzeczywistej włókna żarówki od pobranej mocy

$$T_{rz} = f(P)$$
- 8) Nanieść na wykres prostokąt niepewności dla wybranych punktów pomiarowych.

6. Proponowane tabele (do zatwierdzenia u prowadzącego)

Tabela 1. Tabela do zapisu parametrów zasilania żarówki oraz odczytanych z pirometru temperatur czarnych. Jeśli pomiary powtarzane są dla tych samych mocy (odczytanych U i I) można odpowiednio scalać komórki tabeli. (Protokół)

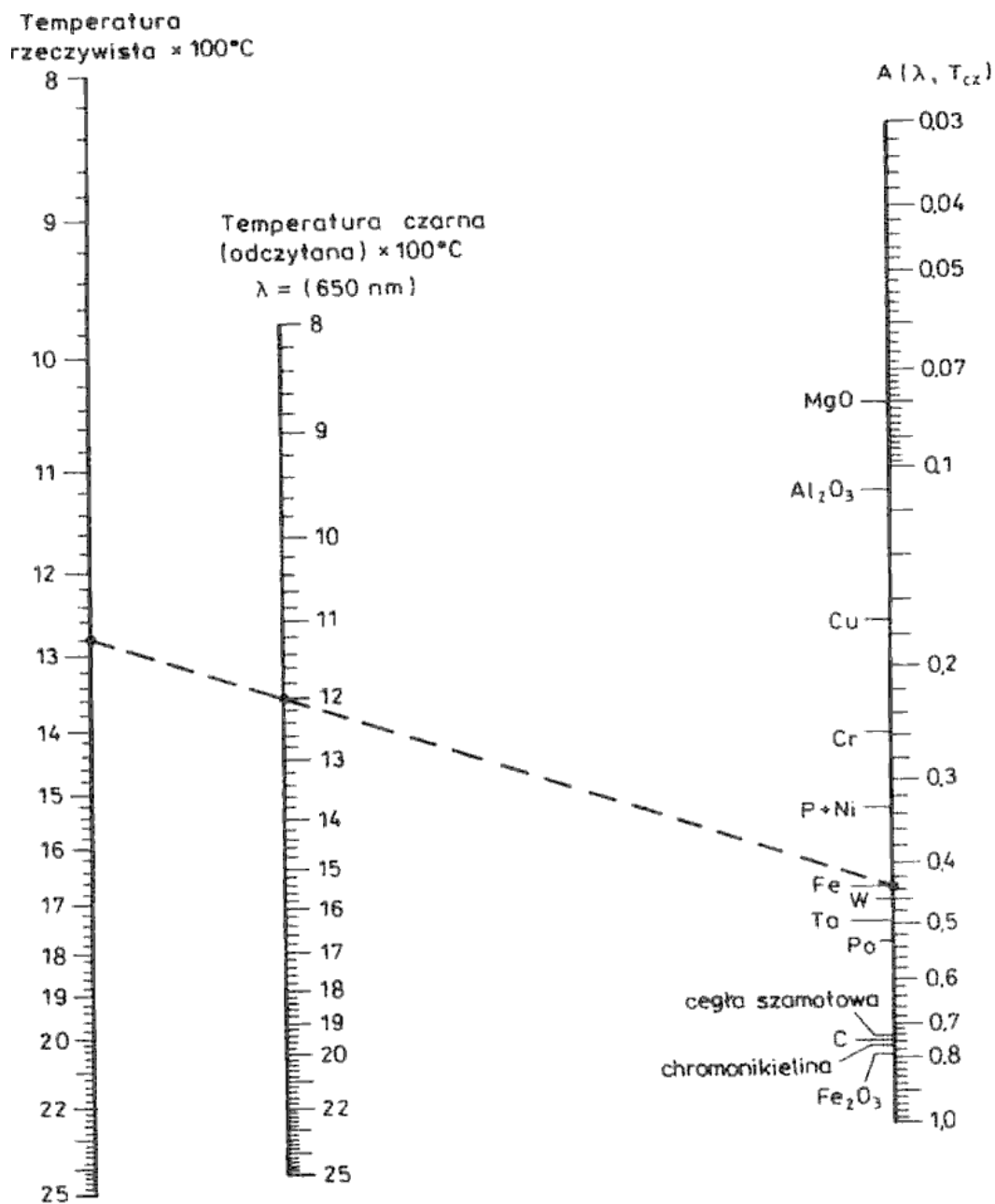
lp.	U [V]	I [mA]	T_{cz} [°C]
1			
2			
3			
⋮			
n			

Tabela 2. Przykład realizacji tabeli podczas opracowywania grup wyników. (Sprawozdanie)

lp.	U [V]	I [mA]	P [W]	T_{cz} [°C]	T_{cz} [K]	T_{rz} [K]	T_{rz} [°C]
1							
2							
3							
⋮							
10							
$\bar{X}$							
ΔX							
$u(X)$							
$u_c(X)$							
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮

7. Informacje dodatkowe

Do określenia temperatury rzeczywistej lub dla kontroli obliczeń można skorzystać z poniższego nomogramu.

08.2017